

Z A K O N

O SRPSKOJ AKADEMIJI NAUKA I UMETNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Datum osnivanja

Član 1.

Datum osnivanja Srpske akademije nauka i umetnosti je 19. novembar 1841. godine i on se upisuje u odgovarajući registar.

Naučni i umetnički status i uloga

Član 2.

Srpska akademija nauka i umetnosti (u daljem tekstu: Akademija) najviša je naučna i umetnička ustanova u Republici Srbiji.

Akademija razvija i podstiče nauku, organizuje i unapređuje osnovna i primenjena naučna istraživanja, podstiče i unapređuje umetničku delatnost i time doprinosi opštem dobru naroda Republike Srbije i države.

Akademija je ustanova od posebnog nacionalnog značaja.

Akademija je jedina ustanova koja predstavlja Republiku Srbiju u međunarodnim udruženjima državnih akademija.

Pravni status i sedište

Član 3.

Akademija je samostalna ustanova kojom upravljaju njeni članovi.

Akademija je pravno lice.

Sedište Akademije je u Beogradu.

Imovina

Član 4.

Akademija raspolaže nepokretnom i pokretnom imovinom i nosilac je prava korišćenja na nepokretnostima u državnoj svojini, u skladu sa zakonom.

Pored zadužbina koje je sticala još od svog osnivanja, Akademija upravlja novopridošlim zadužbinama, fondovima i fondacijama koji su joj povereni na upravljanje, ili čiji je ona osnivač i raspolaže poklonima koje joj podare fizička i pravna lica.

Pravna osnova rada

Član 5.

Akademija radi na osnovu ovog zakona, zakona kojim se uređuje naučnoistraživačka delatnost, Statuta Akademije i drugih propisa.

Statutom Akademije uređuju se njena organizacija, način rada i upravljanja u skladu sa zakonom.

Predmet rada

Član 6.

Akademija:

- 1) organizuje i obavlja naučna istraživanja od značaja za društveni, ekonomski i kulturni razvoj zemlje;
- 2) razmatra stanje u oblasti nauke i umetnosti u Republici Srbiji i daje državnim i drugim organima i organizacijama, po svojoj inicijativi ili na njihov zahtev, predloge i mišljenja o unapređenju nauke, organizaciji naučnog rada, odnosno umetnosti i obrazovanja, kao i o primeni dostignuća savremene nauke i umetnosti;
- 3) učestvuje u utvrđivanju programa naučnog rada, razvoja kulturnih i umetničkih delatnosti i obrazovanja u Republici Srbiji;
- 4) učestvuje u usaglašavanju programa rada Akademije s programima ustanova i organizacija iz oblasti nauke i kulture s kojima sarađuje;
- 5) učestvuje, po potrebi, u ocenjivanju rezultata naučnog i umetničkog stvaralaštva;
- 6) stara se o razvoju naučnog i umetničkog podmlatka i pomaže usavršavanje naučnika i umetnika;
- 7) skuplja, sređuje i proučava građu iz oblasti nauke i umetnosti;
- 8) učestvuje u izradi Srpske enciklopedije, izdaje Rečnik Srpske akademije nauka i umetnosti, izrađuje nacionalni atlas i druge enciklopedije u oblasti nauke i umetnosti, stara se o objavljivanju kritičkih izdanja najznačajnijih naučnih i književnih dela na srpskom jeziku, vrednih muzičkih dela i najvažnijih pravnih spomenika, naročito starijih;
- 9) izdaje stalne i povremene publikacije iz oblasti nauke, kulture i umetnosti, i razmenjuje ih sa organizacijama i ustanovama u zemlji i inostranstvu i vrši njihovu prodaju;
- 10) organizuje naučne skupove, savetovanja i druge sastanke naučnika i umetnika iz zemlje i inostranstva;
- 11) sarađuje sa stranim akademijama i međunarodnim udruženjima nacionalnih i državnih akademija gde predstavlja Republiku Srbiju;
- 12) posebno sarađuje sa Akademijom nauka i umjetnosti Republike Srpske u skladu sa sporazumom Republike Srbije i Republike Srpske;
- 13) sarađuje s naučnim, kulturnim, privrednim i stručnim organizacijama i ustanovama u zemlji i inostranstvu;
- 14) obavlja i druge poslove utvrđene Statutom Akademije.

Statutom Akademije uređuje se način obavljanja delatnosti iz stava 1. ovog člana.

Javnost rada

Član 7.

Delatnost Akademije je javna.

Statutom Akademije uređuje se način obaveštavanja javnosti o njenoj društvenoj, naučnoj i umetničkoj delatnosti.

Biblioteka, arhivska i druga građa koju Akademija čuva dostupna je javnosti na način uređen zakonom i Statutom Akademije.

II. ČLANOVI AKADEMIJE

Vrste članova

Član 8.

Članovi Akademije su: redovni (akademici), dopisni i inostrani.

Radni sastav Akademije čine redovni i dopisni članovi.

Uslovi za izbor članova

Član 9.

Za redovnog člana Akademije može biti izabran dopisni član na osnovu svog izuzetnog doprinosa u nauci, odnosno umetnosti, ostvarenog od izbora za dopisnog člana Akademije.

Za dopisnog člana Akademije može biti izabran državljanin Republike Srbije, koji se istakao izuzetnim naučnim, odnosno umetničkim rezultatima.

Za inostranog člana Akademije može biti izabran strani državljanin izuzetno zaslužan za opšti napredak nauke i umetnosti i za razvoj naučnih i umetničkih veza između zemlje u kojoj deluje i Republike Srbije.

Izbor članova

Član 10.

Članove Akademije bira Skupština Akademije.

Redovne članove Akademije biraju redovni članovi, a ostale članove biraju redovni i dopisni članovi.

Numerus clausus i ravnoteža u sastavu članstva

Član 11.

Statutom Akademije može se utvrditi da ukupan broj članova Akademije ne može biti veći od određenog broja, s tim da se očuva ravnoteža između pojedinih oblasti nauka i umetnosti, a posebno između broja članova iz društvenih i humanističkih, s jedne, i prirodnih i tehničkih nauka, s druge strane, kao i između pojedinih odeljenja.

Predlozi za izbor članova

Član 12.

Predloge za izbor redovnih i dopisnih članova mogu davati Ogranak Akademije, odeljenja Akademije, odbori Akademije, tri člana Akademije, senati univerziteta, nastavno-naučna odnosno nastavno-umetnička veća fakulteta odnosno umetničkih akademija, nastavno-naučna veća visokih vojnih škola, naučna veća instituta i najviši organi upravljanja naučnih društava i udruženja umetnika.

Postupak predlaganja i izbora članova

Član 13.

Statutom Akademije bliže se uređuje način i postupak predlaganja i izbora članova Akademije.

Statutom Akademije bliže se uređuju kriterijumi za ocenjivanje izuzetnosti doprinosa nauci i umetnosti.

Prava i dužnosti članova

Član 14.

Statutom Akademije bliže se uređuju prava i dužnosti članova Akademije.

Akademijaska nagrada

Član 15.

Redovnim i dopisnim članovima Akademije pripada akademijaska nagrada kao vid društvenog priznanja, koja se isplaćuje mesečno.

Visina nagrade za redovne članove Akademije utvrđuje se u iznosu dve i po prosečne neto zarade po zaposlenom u Republici Srbiji ostvarene u junu mesecu prethodne godine, a prema podacima republičkog organa uprave nadležnog za statistiku, a visina nagrade za dopisne članove Akademije utvrđuje se u iznosu dvostruke prosečne neto zarade po zaposlenom u Republici Srbiji ostvarene u junu mesecu prethodne godine, a prema podacima republičkog organa uprave nadležnog za statistiku.

Spoljni saradnici Akademije

Član 16.

U izvršavanju zadataka Akademije učestvuju, pored njenih članova, i drugi naučnici, istaknuti stručnjaci i umetnici čija se prava i dužnosti uređuju Statutom i opštim aktima Akademije.

III . DELATNOST I UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA AKADEMIJE

Mesto delatnosti Akademije

Član 17.

Delatnost Akademije obavlja se u sedištu Akademije, u Ogranku Akademije, u jedinicama Akademije van njenog sedišta i u centrima za naučna istraživanja.

Odeljenja Akademije

Član 18.

Osnovna delatnost Akademije obavlja se u odeljenjima, Ogranku Akademije, jedinicama, odborima i centrima za naučna istraživanja.

Odeljenja se obrazuju za jednu ili više srodnih oblasti nauka i umetnosti.

Statutom Akademije uređuje se broj, unutrašnja organizacija i delatnost odeljenja.

Jedinice Akademije

Član 19.

Akademija u svom sastavu ima sledeće jedinice: Biblioteku, Arhiv, Galeriju likovne i muzičke umetnosti, Galeriju nauke i tehnike i Arhiv u Sremskim Karlovcima.

Jedinicama Akademije iz stava 1. ovog člana rukovode njihovi upravnici.

Akademija može obrazovati i druge jedinice Akademije u oblasti nauke, umetnosti i kulture.

Centri za naučna istraživanja

Član 20.

Ugovorom Akademije sa drugim pravnim licima mogu se obrazovati centri za naučna istraživanja, kao organizacioni oblici sa svojstvom pravnog lica, u zemlji i inostranstvu, uz saglasnost Vlade.

Služba Akademije

Član 21.

Stručne, administrativno-tehničke, finansijske, pravne, opšte i druge poslove za potrebe Akademije obavlja Služba Akademije.

Statutom Akademije i drugim opštim aktima uređuje se delatnost i organizacija Službe Akademije.

IV. UPRAVLJANJE AKADEMIJOM

Organi Akademije

Član 22.

Organi Akademije jesu: Skupština, Predsedništvo, Izvršni odbor i predsednik Akademije.

Skupština Akademije

Član 23.

Skupština Akademije je organ upravljanja Akademije i najviši organ Akademije.

Skupštinu sačinjavaju svi redovni i dopisni članovi Akademije.

Statutom Akademije uređuje se način rada Skupštine i učešća članova Akademije u njenom radu.

Nadležnost Skupštine

Član 24.

Skupština:

- 1) donosi Statut Akademije;
- 2) utvrđuje Program rada Akademije;
- 3) utvrđuje Predlog programa naučnoistraživačkog rada u skladu sa zakonom koji uređuje naučnoistraživačku delatnost;
- 4) razmatra osnovna pitanja rada Akademije i odlučuje o njima;
- 5) bira članove Akademije;
- 6) bira i razrešava predsednika, potpredsednike, generalnog sekretara i članove Predsedništva Akademije;
- 7) donosi finansijski plan i usvaja završni račun Akademije;
- 8) obavlja i druge poslove određene zakonom i Statutom Akademije.

Način odlučivanja Skupštine

Član 25.

Skupština Akademije donosi Statut Akademije većinom glasova radnog sastava Akademije.

Statutom Akademije uređuje se način odlučivanja o pitanjima iz delokruga Skupštine.

Predsedništvo

Član 26.

Predsedništvo je najviši organ Akademije između dva zasjedanja Skupštine.

Svako odeljenje predstavljeno je u Predsedništvu sa po jednim članom, koji će po pravilu biti sekretar odeljenja, dok su predsednik Akademije, potpredsednici, generalni sekretar i rukovodilac Ogranka Akademije po položaju članovi Predsedništva.

Statutom Akademije utvrđuje se način izbora članova Predsedništva, trajanje njihovog mandata i način rada.

Nadležnost Predsedništva

Član 27.

Predsedništvo se stara o primeni Statuta i drugih opštih akata Akademije i o izvršavanju odluka i zaključaka Skupštine, usklađuje i usmerava rad Ogranka Akademije, odeljenja, odbora i drugih radnih tela Akademije, stara se o izvršenju programa njenog rada i zadataka, vrši imenovanja predviđena Statutom i drugim opštim aktima Akademije i obavlja i druge poslove i zadatke utvrđene ovim zakonom i Statutom Akademije.

Izvršni odbor Akademije

Član 28.

Izvršni odbor Akademije jeste izvršni organ Skupštine i Predsedništva.

Izvršni odbor Akademije sačinjavaju predsednik Akademije, potpredsednici, generalni sekretar i rukovodilac Ogranka Akademije.

Statutom Akademije utvrđuje se delokrug rada Izvršnog odbora Akademije.

Predsednik Akademije

Član 29.

Predsednik Akademije predstavlja i zastupa Akademiju, saziva sednice Skupštine, Predsedništva Akademije i Izvršnog odbora Akademije i predsedava im, izvršava njihove zaključke i obavlja druge poslove i zadatke u skladu sa Statutom Akademije.

V. INSTITUTI AKADEMIJE

Instituti Akademije

Član 30.

Instituti čiji je osnivač Akademija jesu:

- 1) Geografski institut „Jovan Cvijić” SANU;
- 2) Matematički institut SANU;
- 3) Muzikološki institut SANU;
- 4) Vizantološki institut SANU;
- 5) Etnografski institut SANU;
- 6) Balkanološki institut SANU;
- 7) Institut za srpski jezik SANU;
- 8) Institut tehničkih nauka SANU.

Akademija može, uz saglasnost Vlade, da osniva nove institute, da preuzima osnivačka prava nad postojećim institutima, u skladu sa Statutom Akademije, kao i da prestane da bude osnivač pojedinih instituta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje naučnoistraživačka delatnost.

Zahtev za akreditaciju, elaborat o opravdanosti osnivanja instituta Akademije i svu neophodnu dokumentaciju za upis u registre podnosi Akademija.

Institut Akademije obavlja naučnoistraživačku delatnost kao naučni institut, pri čemu se osniva i organizuje kao ustanova, u skladu sa propisima o javnim službama.

Status instituta Akademije

Član 31.

Instituti čiji je osnivač Akademija imaju status pravnog lica i odgovarajuću samostalnost u sopstvenom upravljanju, raspolaganju finansijskim sredstvima i obavljanju naučnoistraživačke delatnosti i drugih poslova.

Instituti čiji je osnivač Akademija upisuju se u Registar naučnoistraživačkih organizacija koje vodi ministarstvo nadležno za naučnoistraživačku delatnost.

Statutom i drugim opštim aktom Akademije utvrđuje se način na koji Akademija podstiče i unapređuje rad instituta Akademije.

Akademija ima svoje predstavnike u organima instituta Akademije.

Organi instituta Akademije

Član 32.

Organi instituta čiji je osnivač Akademija jesu upravni odbor i direktor.

Stručni organ instituta Akademije jeste naučno veće.

Upravni odbor

Član 33.

Upravni odbor instituta Akademije ima pet članova. Dva člana imenuje Izvršni odbor Akademije iz reda članova Akademije, jednog člana imenuje ministarstvo nadležno za naučnoistraživačku delatnost, a dva člana imenuje Izvršni odbor Akademije iz reda zaposlenih u institutu Akademije na predlog većine zaposlenih u institutu Akademije.

Upravni odbor ima predsednika koga iz reda članova upravnog odbora imenuje Izvršni odbor Akademije, na predlog članova upravnog odbora.

Mandat predsednika i članova upravnog odbora instituta Akademije traje četiri godine.

Nadležnost upravnog odbora

Član 34.

Upravni odbor instituta Akademije:

- 1) donosi statut instituta uz prethodno pribavljenu saglasnost Izvršnog odbora Akademije;
- 2) odlučuje o poslovanju instituta;
- 3) usvaja izveštaj o poslovanju i godišnji obračun;
- 4) donosi program i plan rada, na predlog direktora instituta;
- 5) predlaže direktora instituta, po pribavljenom mišljenju naučnog veća instituta;
- 6) odlučuje o korišćenju sredstava u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje naučnoistraživačka delatnost;
- 7) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.

Direktor

Član 35.

Direktor predstavlja, zastupa i rukovodi radom instituta Akademije, u skladu sa zakonom i statutom.

Direktor se imenuje na osnovu javnog konkursa, na četiri godine, iz reda članova Akademije iz odgovarajuće oblasti nauka, iz reda istraživača u naučnom zvanju zaposlenih u institutu ili iz reda uglednih profesora univerziteta.

Javni konkurs iz stava 2. ovog člana raspisuje upravni odbor instituta Akademije.

Direktora imenuje Izvršni odbor Akademije na obrazložen predlog upravnog odbora instituta, a po pribavljenom mišljenju odgovarajućih odeljenja Akademije i naučnog veća instituta.

Direktor mora biti u radnom odnosu u institutu Akademije.

Direktor ne može biti član upravnog odbora instituta Akademije, ali može prisustvovati njegovim sednicama.

Direktor instituta Akademije može obavljati dužnost do navršene 67. godine života, o čemu odlučuje Izvršni odbor Akademije na predlog odgovarajućih odeljenja Akademije.

Ako je direktor član Akademije može biti biran i obavljati dužnost i preko navršene 67. godine života.

Ugovor o radu, pravima i obavezama sa direktorom zaključuje u ime poslodavca upravni odbor instituta Akademije.

Vršilac dužnosti direktora

Član 36.

U slučaju da je direktor razrešen pre isteka mandata, a po okončanju javnog konkursa nije izabran novi direktor, Izvršni odbor Akademije imenuje vršioca dužnosti direktora, na period do šest meseci, na predlog upravnog odbora instituta.

Naučno veće instituta Akademije

Član 37.

Naučno veće je stručni organ instituta Akademije.

Naučno veće instituta Akademije, koje ne može imati manje od sedam članova, čine svi istraživači u naučnom zvanju ili nastavnom zvanju, kao i članovi, čiji se broj utvrđuje statutom instituta Akademije, koje imenuje odgovarajuće odeljenje Akademije.

Nadležnost naučnog veća

Član 38.

Naučno veće:

- 1) predlaže program naučnoistraživačkog rada u skladu sa zakonom koji uređuje naučnoistraživačku delatnost;
- 2) predlaže naučne projekte i ocenjuje rezultate ostvarenih projekata;
- 3) analizira i usvaja izveštaj o ostvarivanju projekata;
- 4) analizira i ocenjuje naučni rad istraživača;
- 5) utvrđuje predlog za sticanje naučnog zvanja;
- 6) daje mišljenje o kandidatu za direktora;
- 7) obavlja i druge poslove utvrđene statutom instituta Akademije i ovim zakonom.

Broj istraživača u institutu Akademije

Član 39.

Institut Akademije ima najmanje dvanaest istraživača koji su u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, od kojih su najmanje sedam istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima.

Izdavanje naučnih publikacija instituta Akademije

Član 40.

Izdavanje osnovnih naučnih publikacija odobrava odgovarajuće odeljenje Akademije na osnovu dve recenzije, od kojih jednu piše član odeljenja, izuzev radova čiji su autori članovi Akademije, koji prilažu autoreferat.

Izveštaj o radu instituta Akademije

Član 41.

Izveštaj o radu instituta Akademije podnosi se odgovarajućem odeljenju, koje ga dostavlja Predsedništvu Akademije, a o naučnim projektima i ministarstvu nadležnom za naučnoistraživačku delatnost.

Finansiranje instituta Akademije

Član 42.

Finansiranje naučnoistraživačkog rada instituta Akademije vrši se u skladu sa zakonom koji uređuje naučnoistraživačku delatnost.

Finansiranje, iz stava 1. ovog člana obuhvata projektno finansiranje, kao i finansiranje:

- 1) stalnih i drugih troškova;
- 2) održavanja naučnoistraživačke infrastrukture;
- 3) plata pomoćnog osoblja.

Broj pomoćnog osoblja čije se plate finansiraju iz budžeta Republike Srbije ne može biti veći od jedne trećine broja istraživača zaposlenih u institutu Akademije sa punim radnim vremenom.

Instituti Akademije dostavljaju ministarstvu nadležnom za naučnoistraživačku delatnost, tokom tekuće godine, predračun troškova za narednu godinu za finansiranje namena iz stava 2. tač. 1), 2) i 3) ovog člana.

Na početku svake kalendarske godine, ministarstvo nadležno za naučnoistraživačku delatnost i institut Akademije zaključuju ugovor o finansiranju namena iz stava 2. tač. 1), 2) i 3) ovog člana, kojim se utvrđuje visina pomenutih sredstava.

Dopunska sredstva instituta Akademije predstavljaju sopstveni prihodi i drugi izvori, pod uslovom da ne ugrožavaju autonomiju i dostojanstvo naučnoistraživačkog rada.

VI. FINANSIRANJE AKADEMIJE

Obezbeđenje sredstava za rad Akademije

Član 43.

Sredstva za rad Akademije obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Za rad Akademije mogu se koristiti sredstva fondova, zadužbina, fondacija, sredstva ostvarena ugovorom s trećim licima, sredstva od darodavaca i iz drugih izvora.

Raspolaganje sredstvima Akademije

Član 44.

Sredstva Akademije utvrđuju se i raspoređuju finansijskim planom Akademije, u skladu sa zakonom.

Akademija, u skladu sa zakonom, samostalno raspolaže svojim sredstvima.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 45.

Akademija i instituti Akademije usaglasice svoju unutrašnju organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Statut Akademije doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članovi i predsednik upravnog odbora instituta Akademije imenovaće se u roku od osam meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Upravni odbor instituta Akademije imenovan na osnovu ovog zakona doneće statut instituta Akademije u roku od tri meseca od dana konstituisanja.

Upravni odbor instituta Akademije, imenovan na osnovu ovog zakona, raspisaće javni konkurs za imenovanje direktora u roku od jednog meseca od dana stupanja na snagu statuta instituta Akademije donetog na osnovu ovog zakona.

Član 46.

Zatečeni članovi van radnog sastava Akademije zadržavaju stečeni status.

Član 47.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o Srpskoj akademiji nauka i umetnosti („Službeni glasnik RS”, broj 49/92).

Član 48.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a odredbe člana 15. primenjivaće se počev od 1. januara 2011. godine.